

Vastaus valtuustoaloitteeseen lasten ja nuorten kotiintuloaikojen suosituksen käyttöönotosta

Hyvinvointilautakunta 18.08.2020 § 41
1126/00.02.00.02/2020

Valtuutettu Harri Lepolahti ym. (yht. 19 allekirjoittajaa) esittävät aloitteessaan (liite 1), että Nurmijärven kunta selvittää mahdollisuuden ottaa käyttöön suosituksen lasten ja nuorten kotiintuloajasta. Aloitteen tekijöiden mukaan suosituksen ensisijaisena tarkoituksena olisi herättää vanhemmat kiinnittämään huomiota lasten ja nuorten hyvinvointiin ja sekä pyhittää ilta perheiden yhteiselle ajalle. Selvitettäessä suosituksen käyttöönottoa, tulisi kuulla lapsia, nuoria, vanhempia sekä eri viranomaisia.

Kunnanhallitus on kokouksessaan 18.3.2019 (§ 51) lähettänyt aloitteen valmisteltavaksi sivistys- ja hyvinvointitoimialalle.

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala on valmistellut aloitteeseen seuraavan vastauksen:

Ns. Islannin malli, johon aloitteen tekijät viittaavat, on 1990-luvulla alkunsa saanut tutkimusperustainen lähestymistapa, joka pyrkii vähentämään nuorten päihteidenkäyttöä ja ehkäisemään ongelmia varhain ennen niiden syntymistä. Islannin mallin arvioinnista vastaavan Reykjavikin yliopiston professori Inga Dora Sigfusdottiri tulkitsee mallin olevan laaja-alainen päihde-ehkäisystrategia, joka koostuu niin yksilötason, yhteisöjen, koulun, vapaa-ajan, perheen kuin politiikan toimenpiteistä. Mallin keinovalikoimaan kuuluvat esimerkiksi kodin ja koulun yhteistyön lisääminen, yhteiset kotiintuloajat kaikille sekä järkevä ja edullinen harrastustoiminta koulupäivien yhteydessä. Lasten ja nuorten sosiaalista osallisuutta, yhdenvertaisuutta ja harrastamista tuetaan Islannin kuntien toimesta siten, että vanhemmat saavat jokaista lasta kohden noin 360 euron arvoisen harrastuskortin tai vastaavan, joilla voi maksaa lasten harrastusmaksuja. Vastaavasti harrastuksia järjestävät tahot pyrkivät toteuttamaan toimintaansa siten, etteivät kustannukset vuositasolla ylitä kuntien harrastuskortin arvoa.

Juuri lasten ja nuorten kotiintuloajat ovat mallin osa, joka on saanut paljon kansainvälistä huomiota. Kotiintuloaika on ollut Islannin järjestyslaissa ainakin 1960-luvulta lähtien, mutta ennen 1990-lukua sitä ei juuri noudatettu tai valvottu. Tällöin kotiintuloajat nostettiin kansalliseksi kasvatustekijäksi. Kotiintuloaikojen toteutus nojaa vahvasti vanhempien ja lähiyhteisön sosiaaliseen kontrolliin, mutta sen valvontaan osallistuvat myös sosiaaliviranomaiset ja poliisi. Alle 12-vuotiaat saavat olla ulkona kahdeksaan ja alle 16-vuotiaat kymmeneen. Loma-aikoina kotiintuloajat ovat muutamaa tuntia myöhemmin. Kotiintuloaikojen yhteydessä korostetaan vanhempien oikeutta määrätä myös virallisia kotiintuloaikoja tiukempia rajoituksia lapsilleen.

Vaikka Islannin malli on saanut paljon kiitosta, siihen sisältyy myös ongelmia. Islannissa lapsia arvostetaan suuresti, mutta heidän arkensa näyttää aikuisjohtoisena ja kontrolloituna. Islantilaislasten ja -nuorten päihteiden käyttöä on saatu mallin avulla vähenemään, mutta psykiatrisen käytön on lisääntynyt ja itsemurhatilastot ovat hälyttävän korkealla. (Lähde: nuorisotutkimusseura.fi/nakokulma53)

Valmistellessaan vastausta valtuustoaloitteeseen, sivistys- ja hyvinvointitoimialalla on kartoitettu lasten ja nuorten mielipidettä kotiintuloajan asettamisesta syksyllä 2019 kuulemalla peruskoulujen ja lukioiden oppilaskuntia sekä nuorisovaltuustoa. Lisäksi Kirkonkylän, Klaukkalan ja Rajamäen vanhempainfoorumit ovat ottaneet kantaa esitykseen.

Kuulemisten perusteella voidaan todeta, että niukka enemmistö lapsista ja nuorista ei kannattanut kunnan asettamaa suositusta kotiintuloajasta. Tätä perusteltiin mm. seuraavasti:

- huoltajien tulee saada päättää lastensa kotiintuloajoista,
- ulkoa tuleva säätely vain lisää lasten ja nuorten kapinointia suosituksia vastaan,
- häiriötä aiheuttavat nuoret eivät välttämättä noudattaisi kotiintuloaikoja.

Yhteinen kotiintuloaika

- kuulostaa painostukselta; lapsiin ja nuoriin pitäisi luottaa,
- rajoittaa lasten ja nuorten liikkumisvapautta,
- ei anna lapsille ja nuorille tilaa kasvaa ja oppia itsenäisyyttä.

Lisäksi vastauksissa pohdittiin, miten kotiintuloajat saataisiin sovitettua yhteen harrastusten tai työnteon kanssa.

Suosituksista yhteisen kotiintuloajan asettamisesta puolestaan perusteltiin mm. seuraavasti:

Yhteinen kotiintuloaika

- ratkaisisi perheiden ongelman erilaisista kotiintuloajoista,
- on tasapuolinen kaikille
- vähentäisi rikollisuutta ja huumeiden käyttöä
- suojaisi lapsia vaarallisilta ihmisiltä

Kaikkien kolmen alueen vanhempainfoorumi kannattivat suositusta yhteisestä kotiintuloajasta.

Osa kotiintuloajoista tehtyyn kyselyyn vastanneista otti kantaa myös sopiviin kotiintuloaikoihin, jotka vaihtelivat klo 18.00-23.00 välillä.

Esimerkiksi Oulun seudulla kotiintuloaikasuositukset ovat seuraavat:

Ikä	Arkisin + sunnuntai	Viikonloppuisin
Alakoululaiset	19.30	20.30
7.-8.-luokkalaiset	20	21
9.-luokkalaiset ja vanhemmat	21	23

Oppilaille ja vanhempainfoorumeille tehtyjen kyselyjen perusteella kotiintuloaikojen asettaminen kunnan toimesta jakaa mielipiteitä. Mielipiteet jakautuvat lähes tasan puolesta ja vastaan.

Sen sijaan, että kopioitaisiin ns. Islannin mallista suoraan kotiintuloaikojen asettaminen, niin sivistys- ja hyvinvointitoimialalla voidaan lisätä kotien ja nuorten keskuudessa tietoisuutta kotiintuloaikojen tärkeydestä.

Tietoisuuden lisääminen toteutetaan eri toimijoiden välisellä yhteistyöllä, ottaen nuoret mukaan kampanjaan. Kampanja toteutettaisiin mm. lähettämällä kotiin Wilma-viestillä tietoa kotiintuloaikojen tärkeydestä sekä tuottamalla some-sisältöä eri kohderyhmille.

Edellä esitetyn perusteella sivistys- ja hyvinvointitoimiala esittää, että Nurmijärven kunta ei ota käyttöön suositusta lasten ja nuorten kotiintuloajasta. Sivistys- ja hyvinvointitoimiala lisää kampanjoinnilla kotien sekä lasten ja nuorten tietoisuutta kotiintuloaikojen tärkeydestä.

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Esitys

Hyvinvointilautakunta päättää antaa kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle esittelytekstin mukaisen vastauksen valtuustoaloitteeseen.

Valmistelija

Nuorisopäällikkö Merja Winha-Järvinen, puh. 040 317 2060

Opetuspäällikkö Kati Luostarinen, puh. 040 317 2401

Päätös

Esitys hyväksyttiin.